

Esfinxs del parc Torreblanca

Sant Just Desvern

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: Parc Torreblanca, s/n.
Emplaçament: Avd. Esfinx del parc Torreblanca.

Coordenades:

Latitud: 41.378233019048
Longitud: 2.0556523634778
UTM Est (X): 421034
UTM Nord (Y): 4581176

Classificació

Número de fitxa: 08221 - 240
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani Romàntic Historicista
Segle: XIX
Autoria de l'element: VR (taller o escultor no identificat)
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: Les dues esfinxs van ser restaurades l'any 2013, però passat els anys, les dues escultures presenten brutícia superficial i algunes descamacions de la pedra. L'esfinx situada a la banda esquerra del camí ha perdut part de la cua.

Protecció: Legal
Tipus de protecció: BPU
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: BPU-21
BCIL número de registre 10215-I per aprovació de la Comissió d'Urbanisme del 7 de maig de 1987.
Data aprovació: dj., 07/05/1987 - 12:00
Accés: Fàcil
Ús actual: Ornamental
Titularitat: Pública

Titular:

Ajuntament de Sant Just Desvern, Plaça de Jacint Verdaguer, 2,
08960

Fitxes associades:

[Jardins Torreblanca](#)

[Antics pilars de la porta d'entrada a la finca Torreblanca](#)

[Escalinata del palau de Torreblanca](#)

[Palmera del parc de Torreblanca](#)

[Xiprer de l'escalinata del palau de Torreblanca](#)

Autoria de la fitxa David Torres Rodríguez - Kuanum

Data de registre de la fitxa: dv., 25/10/2024 - 10:33

Descripció

Parell d'escultures en pedra que representen de manera figurativa a dues esfinxs egípcies. Estan ubicades flanquejant un dels camins d'accés als jardins històrics del parc Torreblanca, a l'avinguda de l'Esfinx, que dona entrada al parc per l'avinguda Torreblanca del municipi de Sant Joan Despí.

Acuradament tallades, les escultures presenten la iconografia clàssica de l'esfinx: cos de lleó, pits de dona, cap humà, a més de collar i tocat d'estil egipci, del qual sobresurten rínxols de cabells. Assegudes sobre les quatre potes, amb urpes molt definides, el seu posat hieràtic i rígid indica una actitud de vigilància. Les cues de les dues esfinxs mostren un lleuger moviment, trencant la rigidesa de les dues escultures.

El rostre d'ambdues escultures, de molt bona factura i expressió amable, correspon segons alguns autors al de Josep Maria Escrivà de Romaní i Dusai, tercer marquès de Monistrol i propietari de la finca a finals del segle XIX. La representació del marquès, amo del palau d'estil neogòtic envoltat de jardins romàntics, exercia així el mateix poder de representació que en època egípcia tenien les esfinxs, símbol de la figura i el poder del faraó.

Les dues escultures estan disposades sobre pedestals de pedra, de diversos nivells, decorats amb motllures. Les motllures inferiors destaquen per tenir decoració de vuit figures geomètriques apuntades, dins de les quals hi ha flors de vuit pètals. Els pedestals descansen sobre pilars rectangulars d'obra, que donen alçada a la composició escultòrica.

A la base del pedestal de pedra de l'esfinx de l'esquerra del camí, hi ha gravada la inscripció VR., marca del taller escultòric o de l'escultor que no ha estat possible identificar.

L'esfinx representava a l'Antic Egipte el poder del faraó, a partir dels seus atributs: la força atorgada pel cos de lleó i la vigilància pel cap humà. Vinculada estretament a la religió, desenvolupava un important paper als temples garantint l'ordre i la pau, a més d'una funció protectora als espais funeraris.

Observacions:

A final del segle XIX i inici del XX, la civilització de l'Egipte clàssic captivà Europa. Els descobriments arqueològics i l'exotisme d'aquesta societat antiga, es traduï en la presència de referències a l'arquitectura de l'època, així com a la literatura, el cinema, el teatre i altres disciplines artístiques. En l'àmbit arquitectònic, piràmides, obeliscs o esfinxs, s'incorporaren al repertori iconogràfic en espais com cementiris, jardins, fonts o edificis.

El motiu pel qual Josep M. Escrivà de Romaní i de Dusai, marquès de Monistrol, va comprar i instal·lar les dues esfinxs a la seva propietat, s'ha d'entendre dins de la seva formació humanística i

artística. Membre de la *Real Academia de San Fernando*, aficionat al col·leccionisme d'antiguitats i molt vinculat a la noblesa de la seva època, un cop casat amb Maria Antonia Fernández de Córdoba, va fixar la seva residència a Madrid l'any 1858. Segur que coneixia les esfinxs del parc del Capricho de l'Alameda d'Osuna, les de les escalinates del *Museo Arqueológico Nacional* o les de la font del déu Canop del Retiro. Però va ser el palau de Lliria dels ducs d'Alba, amb les seves esfinxs, el que va acabar inspirant al marquès de Monistrol pel projecte de l'edifici neogòtic que construï a la finca Torreblanca.

Història

A final del segle XIX, la finca Torreblanca experimentà una gran transformació quan Josep M. Escrivà de Romaní i de Dusai, marquès de Monistrol, va fer construir un palau d'estil neogòtic català envoltat de jardins romàntics.

Un dels elements que s'incorporaren a la gran finca en aquell moment va ser la parella d'esfinxs, que originalment estaven ubicades a la porta d'entrada situada al costat de la riera d'en Pahissa, un punt que actualment fa frontera amb el terme municipal de Sant Feliu de Llobregat. Les escultures, doncs, presidien com guardianes l'accés principal de la noble finca, sobre dos pilars que flanquejaven l'entrada, pilars que avui dia encara perduren fora del recinte del parc.

La demolició del palau neogòtic i altres dependències l'any 1958, l'adquisició de la finca a inici de la dècada de 1980 per part de la Corporació Metropolitana i la transformació en un parc públic, inaugurat el 24 d'abril de 1983, comportaren el trasllat de les dues escultures a la seva ubicació actual.

L'Arxiu Comarcal del Baix Llobregat conserva un àlbum fotogràfic de l'any 1888, en el qual hi ha una imatge que dona testimoni del lloc original en el qual el marquès de Monistrol decidí instal·lar les esfinxs. Les fotografies realitzades per Esplugues Puig, que documenten els diferents espais de la finca, s'inclogueren en l'àlbum titulat *Recuerdo de Torreblanca*, un regal dels marquesos de Monistrol a la Infanta Maria Isabel amb motiu de la seva visita al palau l'any 1888.

Bibliografia

CARDONA, Daniel; DE FABREGUES-BOIXART, Oriol; FERRER, Xavier; GUASCH, David; MALARET, Antoni; MORAN, Josep; NUET, Josep; PANAREDA, Josep Maria; PÉREZ, Jordi; RENOM, Mercè (1987). *Sant Just Desvern, un paisatge i una història*. Ajuntament de Sant Just Desvern, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

FONT GRASA, Pere; REVERTER SALA, Teresa (2010). *L'Abans de Sant Just Desvern: Recull gràfic 1870-1975*. Col·lecció Baix Llobregat. El Papiol: Editorial Efadós / Ajuntament de Sant Just Desvern.

PASCUAL SANPONS, Oriol (2022). *Barcelona i l'antic Egipte. Història d'una fascinació*. Viena Edicions.

Enllaços d'interès:

[Les esfinxs del parc: més de 100 anys vigilant la Torreblanca](#)
[Tenim una visió de l'antic Egipte fantàsica](#)

